

החידון נערך על ידי ח, כהן לזיכוי הרבים

א' ב' על הפרשה פרשת ויחי

אנא!!! אמור פרק תהילים

עבור הר"ר

אהרן בן ברוניה ברוריה שליט"א

לרפ"ש בתושח"י

את מי הפריד יעקב בברכתו
שיחזר על הגרנות לקבל מתנתו?

כמה היו ימי שנותיו
של יוסף בכל חייו?

מי נמשל לאיילה שלוחה
כשעשו ערער על הבכורה?

מה עשו ליעקב בניו והמצרים
באבלם בגורן האסד שבעה ימים?

באיזה שדה הייתה המערה
שאברהם אבינו קנה לקבורה?

אילו מילים יוסף לאחיו גילה
כי הם יהיו סימן לגאולה?

מה היה אפרים בין האחים
ועקב את ימינו על ראשו הרים?

מה עשו במערת המכפלה
כשכל המחנה הכבד לשם עלה?

מי הפסיד כהונה ומלכות
כי נהג בפזיזות ובמהירות?

מה יעקב עשה בידיו
כשרצה לברך את נכדיו?

היכן יעקב מיוסף תבע
שישים את ידו וישבע?

למי הייתה ארץ מבורכת ודשנה
מרבית זיתים ולחמו שמנה?

מה התברך יוסף נגד עין הרע
כי את יופיו כל אחד ראה?

מאיזה שבט יצאו גדודים מהמקום
להילחם עם אחיהם, וישבו בשלום?

איזה שבט נמשל לשפיפון
וממנו יצא השופט שמשון?

מה הייתה לנכדים הברכה
שאומרים בלילה לשמירה?

כשגמר יעקב לצוות את בניו
כיצד כתוב שנגמרו שנותיו?

מי מהשבטים שכן לחוף ימים
ועם אחיו התחלק בדמים?

למה נמשל יששכר
כי בעול תורה בחר?

מי בארץ גושן נשאר
כשאת יעקב עלו וקברו?

איזה שבט חשוב נמשל לגור
ובארץ ברכת יין וחלב יגור?

בתום הבכי יוסף לבית פרעה דבר
באיזו ארץ בקש אביו להיקבר?

א ["אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֶמְרִי בְּחֶרֶבִי וּבְקִשְׁתִּי".
מבאר התרגום "בצללותי ובעבותי", ולמה התורה
לא כתבה במפורש בתפילות ובבקשותיו? ועוד
שלכאן מה הטעם נמשלה תפילה לקשת?
אומר הקוצק'ר ללמד אותנו כי כשם שבקשת כל
מה שאדם מושך אליו יותר את המיתר, הרי החץ
מרחיק יותר לעוף, כך גם בתפילה כל כמה שאדם
מתרכז יותר בכוונת הלב, מרחיקה התפילה יותר
לעלות ולבקוע שחקים.

ב ["וַיִּבְרַךְ אוֹתָם אִישׁ אֶשֶׁר כְּבָרְכָתוֹ בְּרַךְ אוֹתָם".
אומר רש"י: "מה תלמוד לומר ברך אותם, לפי
שנתן ליהודה גבורת ארי, ולבנימין חטיפתו של
זאב, ולנפתלי קלותו של אילה, יכול שלא כללן
כולם בכל הברכות, תלמוד לומר ברך אותם".

מבאר המהר"ל שהוא בירך את כל השבטים
בברכה שהוא ברך את כולם, היינו שיושפעו זה
מזה, ששלכל שבט יהיה בו גם קצת מכוחו של
האריה כיהודה, וכן את מהירותה של האילה
כנפתלי, וכן את עול משאו של החמור כיששכר,
וענינו של הנחש כדן, והזאב של בנימין, וזהו
מחייב גדול לכל אחד ואחד שיידע שיש בו את כל
סגולת הכוחות החזקים של בעלי חיים אלו לעשות
רצון אביו שבשמים...

ג ["יִשְׁשַׁכֵּר חֲמֹר גָּרָם".

הזוהר הק' אומר על זה שהמשילו את יששכר
לחמור, אמר ר' אלעזר משום שהחמור מקבל
עליו משא ואינו בועט באדונו ואין בו גבהות הרוח
וכו', כך יששכר מקבל עליו את המשא של תורה.

ד [בהפטרה של פרשתנו, דוד המלך קורא לשלמה המלך לפני שהוא הולך למות ולהסתלק מהעולם, ואומר לו את הצוואה המלכותית שהוא משאיר לו, ומסתמא הוא אומר לו דברים שקשורים בכבשוננו של עולם בענייני הממלכה, שהרי מדובר בדוד המלך רגל רביעי במרכבה, מהשבעה רועים שיש לנו, והנה מה הוא אומר לו: "ולבני ברזילי הגלעדי תעשה חסד והיו באכלי שולחנך, כי כן קרבו אלי בברחי מפני אבשלום אחיך" – ולכאן צריך להבין האם זה מה שיש לדוד המלך לומר לשלמה ברגעים האחרונים לפני שהוא מסתלק מהעולם? "המילים האחרונות" מי יישב איתו לארוחת צהרים, בני ברזילי הגלעדי!!!!!!

מבאר כמדומני המגיד ר' שפעסיל יודלביץ צוק"ל כך: דוד אומר לשלמה, באותם ימים שברחתי מאבשלום במדבר יהודה יחף ובוכה רעב וצמא, ואף אחד לא פתח לי את הדלת, ולהיפך היו גם קללות כנגדי, אבל היו כאלה שפתחו לי את הדלת, וקרבו אותי, פתחו לי את ליבם ונתנו לי לאכול מרק חם, עודדו אותי שעוד יבואו לי ימים יפים וטובים, אותם תקרב ויזכו להיות באוכלי שולחנך. אומר החפץ חיים שהמסר והלימוד מזה הוא נורא ואיום!!! יהודי שפותח את דלתו לבו למלך מלכי המלכים הקב"ה, בשעה שכל העולם סוגרים וטורקים בפניו את הדלת, שהרי אם נתבונן איפה הקב"ה היום יכול להסתובב, הרי כל מקום צועק היפך בורא עולם, וכביכול הקב"ה בגלות, אומר הח"ח אותם אלה שפותחים לקב"ה את הדלת, כביכול מכניסים אותו לביתם, "בלבבי משכן אבנה להדר כבודו" דבוקים בו ובתורתו, הם אלה שיוזכו לעתיד לבוא, שהרי יום אחד הקב"ה יתגלה לעיני כל בשר בכבודו ובעצמו, שהרי הוא הבטיח שיהא גאולה, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", ואז הוא יפתח שולחן, בסוכת עור של לווייתן, המלאכים ימוזגו שם את היין המשומר בעבניו מששת ימי בראשית, מי? מי יישב שם??? את מי הוא יושב לידו בשולחן המזרח, להיות "באוכלי שולחנו" של מקום??? את כל אלה שהיו איתו בכל הגלות הארוכה, וציפו לכבודו וישועתו, הם אלה שיוזכו... במהרה בימינו אמן.

ה ["ויאמר ליוסף הנה אביך חלה וצוה את בניו ואת אֶפְרַיִם". אומר רש"י כדי שיברכם יעקב לפני מותו, וינאך וישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה. אומר רש"י בקש לברכם ונסתלקה ממנו שכניה, לפי שעתידים ירבעם ואחאב לצאת מאפרים, ויהוא ובניו ממנשה, ויאמר יעקב מי אלה, מהיכן יצאו אלו שאינן ראויין לברכה. "ויאמר קָהָם נָא אֵלַי וְאֶבְרַכֶּם". אומר רש"י: בקש יוסף רחמים על הדבר, ונחה עליו רוח הקודש וברכם. שמעתי מהמשגיח של ישיבת מיר ברכפלד הגה"צ ר' ראובן הכהן שליט"א שרואים מפה מהו כוחה של תפילה אפילו לשנות גור דין שנפסק בשמים, שהרי כשנסתלקה שכניה מיעקב כשבא לברך אותם פירושו של דבר שמשמים לא מסכימים לברך אותם, והנה יוסף שומע את כל זה, לא מאבד עשתונות עומד בתפילה ונענה.

[ו] "וְאֵנִי בָּבֵאִי מִפְּדֹן מִתָּה עָלִי רַחֵל בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בְּדֶרֶךְ בְּעוֹד כְּבֶרֶת אֶרֶץ לְבָא אֶפְרָתָה וְאֶקְבְּרָהּ שָׁם בְּדֶרֶךְ אֶפְרָתָה הוּא בֵּית לָחֶם".

אומר רש"י: "ואקברה שם. לא הולכתיה אפילו לבית לחם להכניסה לארץ, וידעתי שיש בליבך עלי, אבל דע לך שעל פי הדיבור קברתיה שם, שתהא לעזרה לבניה, כשיגלה אותם נבזראדן והיו עוברים דרך שם, יוצאת רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים והקב"ה משיבה יש שכן לפעולתך".

רואים מפה את עומק רחמי ה' שלמעלה מאלף שנים קודם חורבן הבית כשנגזר גלות על עם ישראל, כבר הקב"ה הקדים רפואה למכה ואמר ליעקב אבינו שיקבור שם את רחל בדרך, כי רחל היא היחידה שיש לה כאלו זכויות שהיא תוכל לבקש בזכותם רחמים מהקב"ה, והקב"ה יקבל את זה.

[ז] **שם רש"י:** לא הולכתיה אפילו לבית לחם להכניסה לארץ, וידעתי שיש בליבך עלי, אבל דע לך שעל פי הדיבור קברתיה שם, שתהא לעזרה לבניה, כשיגלה אותם נבזראדן וכו'. **ולכא' יעקב יודע שיש בליבו של יוסף עליו,** אז למה הוא לא אמר לו כבר מתחילה את כל מה שהוא אומר לו עכשיו, שהכל הוא על פי הדיבור בשביל שתהא לעזרה לבניה, ולמה הוא אומר לו את זה רק עכשיו כשהוא מבקש ממנו שיעלה לקבור אותו במערת המכפלה?

ואולי יש לומר על פי מה שהבאתי בעלון בשבוע שעבר בשם ר' ירוחם זצוק"ל שהשורש הפנימי והעמוק לחורבן בית המקדש התחיל בפירוד בין השבטים, א"כ כשרחל נפטרה עדיין לא התחיל הפירוד כך שעוד לא היה סיבה לחורבן בית המקדש, וא"כ גם כשהקב"ה אמר ליעקב לקבור אותה בדרך, יתכן שהוא לא אמר ליעקב את הסיבה, כי עדיין לא היה היתכנות לסיבה, רק הקב"ה שידוע את כל האפשרויות של העתידות לקח בחשבון שיהיה חורבן בית המקדש וממילא אמר ליעקב לקבור אותה בדרך, אבל לאחר שהיה פירוד בין השבטים ויוסף שניסה לחבר לא הצליח וכמבואר שם שזה היה השורש לחורבן בית המקדש, א"כ הבין יעקב למפרע את הסיבה לקבורתה בדרך, ואז הוא כבר היה יכול לגלות ליוסף את הסיבה.

[ח] **"לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי ה'"**

אומרים בק"ש שעל המיטה "לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי ה', קִוִּיתִי ה' לִישׁוּעָתְךָ, ה' לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי". מהו פשר הדבר שבתחילה מסיימים עם שם ה', ובסוף מתחילים את הזעקה בשם השם?

ראיתי בעלון 'באר הפרשה' להצדיק ר' מייל'ך בידרמן שליט"א שהכוונה היא שאם אדם נמצא בצרה וצריך לישועה יזעק ממעמקי לבו "לישועתך קויתי ה'", ואם ח"ו הוא לא נושע אז שיותר יתקרב לה' ויזעק "קויתי ה' לישועתך", ואם ח"ו עדיין לא נושע, שעוד יותר ייתקרב אל ה' וישר יתחיל בזעקה **'בשם השם' ה' לישועתך קויתי**", ודאי יוושע.

[ט] **"לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי ה'".**

אומר רש"י: "נתנבא שינקרו פלשתים את עיניו של שמשון, וסופו לומר זכרני נא וחזקני נא **אך הפעם**".

ושמעתי מהמשגיח של ישיבת מיר ברכפלד הגה"צ ר' ראובן הכהן שליט"א ששמעון התפלל זכרני נא וחזקני **'אך הפעם'**, ונתקבלה תפילתו, שלאחר שכבר סר כל כוחו, קיבל כח אדיר לזעזע את עמודי הבנין, והרג באותו יום יותר פלשתים מאשר הרג כל ימי חייו, עד שהפלישתים עוד רעדו עשרים שנה לאחר מכן, **והביא** שמואל שאם שמשון היה מתפלל לה' שיחזק אותו לא רק לפעם הזאת אלא גם הלאה והלאה, הקב"ה היה מקבל תפילתו והיה זוכה לצאת משם בחיים, אבל כיוון שהתפלל רק על הפעם הזאת, זה מה שהוא קיבל.

ולומדים מזה דבר ראשון מה הוא כוחה של תפילה, שצריך להתפלל על הכל הכל... **ולא להתפלל בצמצום.**

דבר שני לומדים משמשון: "לא להתייאש", שגם כשנמצאים בשפל המדרגה לאחר ירידה קשה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא, לאחר בגידה קשה של אשתו דלילה, כשכל הפלישתים עושים ממנו לעג וקלס, מתעללים בו, אוכלים ושותים בשמחה על משבתו, לאחר נטילת עיניו והפיכתו לסומא שחשוב כמות, עם כל זה לא להתייאש מהמצב, אלא **לחשוב קדימה**, ולהתפלל שהקב"ה יתפוך את הקערה על פיה, כמו מה שהיה באמת.

[י] **"וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל יוֹסֵף וכו', וְעַתָּה שְׁנֵי בְנֵי הַנּוֹלָדִים לָךְ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד בָּאִי אֵלַיךְ מִצְרִימָה לִי הֵם אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה פְּרָאֻבִּן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ לִי".**

ואפשר להקשות מה פתאום מכל השבטים דווקא יוסף זכה שממנו יצאו שבטי ק'ה מנשה ואפרים??? שהרי בזה שיוסף זכה שיצאו ממנו שני שבטים הרי הוא נתעלה למדרגה **'כמו אב'**, אמנם הוא לא מהאבות, אבל הוא זכה שבניו הם שבטים כמו יעקב אבינו שזכה שיצאו ממנו שבטים, **ואם כן מה הוא הסוד שבדבר שיוסף זכה להתעלות לדרגה נוראה כזאת שיצאו ממנו שבטי ק'ה???**

ויתכן אולי לומר שהרי רואים באבות וכן ביוסף מידה עצומה של **'שבירת המידות'** בדבר שהם עצמם התייחדו בו, וכמו שרואים אצל אברהם אבינו שכל כולו היה **'מידת החסד'**, והנה כשהקב"ה אומר לו שהוא הולך להפוך את סדום שהיו ההיפך הגמור ממידת החסד היה מן הראוי שאברהם ישמח שהרי כך נאה ויאה שיקרה למי שדגלו על עצמם את היפך מידת החסד, והנה לא רק שאברהם לא שמח למשבתם, אלא הוא נעמד בתפילות נוראיות, וממש הוא לוקח סיכון בתפילותיו העצומות למען סדום, כשהוא מבקש מהקב"ה שוב ושוב שאל יחר אף ה' בו, ורש"י כתב שם שהוא ניגש לתפילה פיוס ומלחמה כשביקש רחמים על סדום, ולכא' הרי זה היפך ממידתו, **אלא על כרחך** שהוא שבר את מידותיו באופן עצום ומיוחד ביותר ונתעלה עוד ועוד במידת החסד שהשפיעה גם על בקשת רחמים על סדום בעצמם, **וכן עוד רואים זאת** כשנצטווה על **'עקידת יצחק'**, וזה הרי היה אחד מהדברים שהוא בעצמו דיבר על זה שוב ושוב שהקב"ה לא רוצה מתנת **'קרבן אדם'**, אלא ה' רוצה שיחיו על הארץ, שה' מקדש את החיים ולא את המוות, והנה הוא נצטוו מהקב"ה להקריב את בנו יחידו אשר הוא אהב וחיה לו מאה שנה, וציווי זה הרי נוגד את כל התורה לה הטיף במשך שנים, והנה הוא בעצמו עושה נגד כל מה שהוא בעצמו אמר לכולם שאסור ועבירה לעשות, ולא רק זה, אלא זה גם נוגד את כל מהותו ומידתו של אברהם **'מידת החסד'** להקריב את בנו יחידו, שהרי מצד המעשה היבש אין זה אלא אכזריות הכי נוראה שיכולה להיות, להרוג את בנו, והנה אברהם אבינו מתעלה על עצמו שובר, **או יותר נכון** מרסק את כל מידותיו, את כל התורה שלו עצמו שלמד את העם, ומבטל עצמו בביטול גמור לבורא כל עולמים שכל מה שה' רוצה, זהו רצונו הפשוט של אברהם, בלי שום מחשבה אחרת כלל וכלל, אז אין פלא שהוא זכה להיות אב, להיות סמל ודוגמא לבניו אחריו איך צריך להיות היחס לרצונו של ה' יתברך.

אותו דבר רואים אצל יצחק אבינו שמעצמו חיכה שהקב"ה יקרא לו להיות קרבן לה', כמו שהוא אמר לישמעאל, וכשקראו לו להיות קרבן הוא חלך בשמחה עצומה, דהיינו מדובר במלאך ללא שום רצונות עצמיים כלל וכלל, אלא כל כולו בטל ומבוטל לרצון ה'.

וכן אצל יעקב אבינו שכל כולו היה **'מידת האמת'**, ואדם שהוא אמת לא יכול לסבול ולהיות בחברת אדם שאינו דובר אמת בפרט ליד אדם שהוא סמל לרמאות ושקר, והנה יעקב שהוא גם יכול להיות אחיו ברמאות של לבן כמו מה שהוא אמר לרחל, עובד אותו **שנים** בקרח שבחורף ובחורבן שבקיץ, נודדת שנתו מעיניו למענו, ולבן מחליף את משכורתו **מאה פ'ע מ'ים** והוא שותק ולא אמר לו כלום, לא לוקח ממנו כלום שבכלום יותר ממה שמגיע לו על פי ההסכם, **ולא רק זה** אלא גם את אשתו שלמענה הוא עבד שבע שנים כדי להקים את **'בית ישראל'** הוא מחליף לו, והרי יעקב יכול לומר לעצמו עד כאן!!! האם ניתן ללבן להתערב בהקמת **'בית ישראל'???** אמנם יעקב מקבל עליו את הדין וממשיך לעבוד עוד שבע שנים בשבילה, בשתיקה ובהכנעה, וכל זה נובע **'משבירת מידות עצומה'** שאין דומה לה...

אותו דבר מצינו אצל יוסף, יוסף כל כולו הוא חיבור לאחים, וכמו שכבר כתבנו בפרשת ויגש שיוסף ניסה כל הזמן לחפש את הקירבה והחיבור בין כל האחים... **"את אחי אנכי מבקש"**... אחווה אני מבקש, **"ויכר יוסף את אחיו"** אומר רש"י שהכירם וריחם עליהם, והנה אחיו עצמו ובשרו בניגוד אליו התנכלו להמיתו, ורקו אותו לבור שהיו שם נחשים ועקרבים, ולאחר מכן מכרוהו לעבד לישמעאלים שיוורדים למצרים, נתקו אותו בכח מבית יעקב אביו שהיה בשבילו גן עדן על אדמות למקום סחי וזוהמה, עם התמודדויות בלתי פוסקות בנסיגות קשים מנשוא, ולאחר מכן להיות **שנים עשרה שנים בבור בית הסוהר**.

ועכשיו שהוא עלה לגדולה, הוא הרי יכול להתנקם בהם, בעוצמות של מלך שאפשרויותיו הן רבות **על כל מה שעשו לו...**

והנה יוסף לא רק שהוא לא בכיוון של נקמה בכלל, אלא הוא משכנע אותם שאין לו בליבו כלום עליהם, והוא מנשק אותם, והוא אומר להם אני אוהב אתכם בדיוק כמו שאני אוהב את אחי בנימין שלא היה במכירתו שלא נפגמה אהבתי כלפיו, וכך גם לא נפגמה אהבתי כלפיהם, **איד, איך, איך בן אדם ילוד אישה יכול להגיע לכאלה דרגות מבהילות???** זהו רק אדם שדבוק כל כולו בקב"ה, ולית ליה מגרמיה כלום, שבר וריסק את כל מידותיו, **כל כולו זך וזוהר**, בלא שום נגיעה עצמית, אין פלא שכזה אחד עולה ומתעלה לדרגה כמו האבות הקדושים שממנו כבר יוצאים שבטי ק'ה.